

Byla C-237/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. birželio 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Hoge Raad der Nederlanden (Nyderlandai)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. gegužės 29 d.

Kasatorė:

Federatie Nederlandse Vakbeweging

Kitos kasacinio proceso šalys:

Heiploeg Seafood International BV

Heitrans International BV

Pagrindinės bylos dalykas

Pagal nacionalinės teisės nuostatą, kuria į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalis, iš darbo sutarties kylančios darbdavio teisės ir pareigos įmonės perdavimo po bankroto atveju *ipso iure* neperduodamos perėmėjui. Pagrindinėje byloje ginčijamasi dėl to, ar ši išimtis taikoma ir tuomet, kai nemokia paskelbtos įmonės perdavimas buvo parengtas dar prieš paskelbiant bankrotą pagal vadinamojo *pre-pack* (įmonės perėmimas nemokumo atveju) procedūrą (dėl sąvokos „pre-pack“ žr. 2 ir 3 punktus).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su bankroto parengimu pagal *pre-pack* procedūrą. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) aplinkybėmis, kuriomis buvo priimtas 2017 m. birželio 22 d. Sprendimas *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.* (C-126/16, EU:C:2017:489), nusprendė, jog Direktyvos 2001/23 5 straipsnio

1 dalies nuostata, kuria numatyta išimtis, netaikoma *pre-pack* atveju. Kyla klausimas, ar šios bylos aplinkybėmis yra kitaip ir ši nuostata vis dėlto taikoma.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad sąlyga, pagal kurią turi būti taikomos „bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros, kurios buvo pradėtos ketinant likviduoti perdavėjo turtą“, yra įvykdyta, kai:
 - i) perdavėjo bankrotas yra neišvengiamas, taigi jis yra faktiškai nemokus,
 - ii) bankroto procedūros tikslas pagal Nyderlandų teisę yra likviduojant skolininko turtą gauti kuo didesnes pajamas kreditorių visetui ir
 - iii) įmonės (ar jos dalies) perdavimas parengiamas pagal vadinamąją *pre-pack* procedūrą prieš paskelbiant bankrotą, o įvykdomas tik paskelbus bankrotą, kai
 - iv) teismo patvirtintas paskirtasis bankroto administratorius prieš paskelbiant bankrotą turi vadovautis kreditorių viseto interesais ir visuomenės interesais, pavyzdžiui, interesu išlaikyti darbo vietas, o tai turi prižiūrėti taip pat teismo patvirtintas paskirtasis bankroto teisėjas,
 - v) *pre-pack* tikslas yra per paskesnę bankroto procedūrą sudaryti sąlygas tokiam likvidavimui, kai parduodama perdavėjo turtui priklausanti veiklą tęsianti įmonė (ar jos dalis), taip gaunamos kuo didesnės pajamos kreditorių visetui ir išlaikoma kuo daugiau darbo vietų, ir
 - vi) procedūra organizuojama užtikrinant, kad šis tikslas faktiškai turėtų lemiamą reikšmę?
2. Ar Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad sąlyga, pagal kurią turi būti taikomos „bankroto arba kitos panašios nemokumo procedūros, <...> kurias prižiūri kompetentinga valstybinės valdžios institucija“, yra įvykdyta, kai įmonės (ar jos dalies) perdavimas parengiamas pagal *pre-pack* procedūrą prieš paskelbiant bankrotą, o įvykdomas paskelbus bankrotą, ir
 - i) procedūros laikymąsi prieš paskelbiant bankrotą prižiūri paskirtasis bankroto administratorius ir paskirtasis bankroto teisėjas, kurie yra patvirtinti teismo, tačiau neturi teisinių įgaliojimų,
 - ii) paskirtasis bankroto administratorius pagal Nyderlandų teisę prieš paskelbiant bankrotą turi vadovautis kreditorių viseto interesais ir kitais visuomenės interesais, pavyzdžiui, interesu išlaikyti darbo vietas, o tai turi prižiūrėti paskirtasis bankroto teisėjas,

- iii) paskirtojo bankroto administratoriaus ir paskirtojo bankroto teisėjo užduotys nesiskiria nuo bet kurio bankroto administratoriaus ir bet kurio bankroto teisėjo užduočių;
- iv) sutartis, pagal kurią įmonė perduodama ir kuri parengta per *pre-pack* procedūrą, sudaroma ir vykdoma tik paskelbus bankrotą;
- v) teismas, paskelbiant bankrotą, gali manyti esant būtina bankroto administratoriumi arba bankroto teisėju patvirtinti kitą asmenį nei paskirtasis bankroto administratorius arba paskirtasis bankroto teisėjas ir
- vi) bankroto administratoriui ir bankroto teisėjui taikomi tokie patys objektyvumo ir nepriklausomumo kriterijai, kaip ir bankroto administratoriui ir bankroto teisėjui tuo atveju, kai prieš bankroto procedūrą nebuvo vykdoma *pre-pack* procedūra, ir jie, neatsižvelgiant į jų dalyvavimo mastą prieš paskelbiant bankrotą, pagal savo teisinius įgaliojimus privalo patikrinti, ar prieš paskelbiant bankrotą parengtas įmonės (ar jos dalies) perdavimas atitinka kreditorių viseto interesus, ir, jei į šį klausimą atsako neigiamai, nuspręsti, kad perdavimas neįvyks, turint omenyje, kad jie ir toliau turi teisę dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, nesuderinamumo su kitais visuomenės interesais, kaip antai užimtumo svarba, nuspręsti, kad prieš paskelbiant bankrotą parengtas įmonės (ar jos dalies) perdavimas neįvyks?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo 5 straipsnio 1 dalis

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Burgerlijk Wetboek (Civilinis kodeksas) 7:662, 7:663 ir 7:666 straipsniai

Faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos santrauka

- 1 Didmeninės prekybos žuvimis bendrovių grupę *Heiploeg* (toliau – ankstesnė *Heiploeg*) sudarė įvairios įmonės. Kai 2013 m. lapkričio 27 d. Europos Sąjunga keturioms šios bendrovių grupės įmonėms skyrė iš viso 27 082 000 EUR baudą, bankrotas tapo neišvengiamas. Po bankroto didžiąją dalį veiklos perėmė keletas naujai įsteigtų įmonių, tarp jų kitos kasacinio proceso šalys (*Heiploeg Seafood International BV* ir *Heitrans International BV*, toliau – naujoji *Heiploeg*). Didelė dalis darbuotojų buvo vėl įdarbinti, tačiau nepalankesnėmis darbo sąlygomis.
- 2 *Heiploeg* įmonių perdavimas buvo parengtas pagal vadinamojo *pre-pack* procedūrą. Tai yra įstatymuose ir kituose teisės aktuose nenustatyta procedūra, kuri vykdoma prieš paskelbiant skolininko bankrotą ir pagal kurią derantis su

galimais pirkėjais parengiamas nemokia paskelbtinos įmonės pardavimas. *Pre-pack* nuo kitų prieš paskelbiant bankrotą parengiamų pardavimo sandorių skiriasi tuo, kad per *pre-pack* procedūrą teismas patvirtina „paskirtąjį bankroto administratorių“ ir „paskirtąjį bankroto teisėją“. Jų statusas teisės aktuose nereglamentuojamas, todėl jie neturi teisinių įgaliojimų. Vis dėlto tikimasi, kad vėliau, paskelbiant bankrotą, jiems bus pavestos bankroto administratoriaus ir bankroto teisėjo užduotys. Faktiškai jie šias užduotis vykdo jau prieš tai, todėl po bankroto įmonė gali būti perduodama labai greitai, jos veikla nutraukiama kuo trumpesniai laikui ir taip užtikrinamos kuo didesnės pajamos. Be to, tokiu atveju yra didesnė tikimybė, kad bus galima vėl įdarbinti dalį darbuotojų.

- 3 Pagal *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudenciją paskirtasis bankroto administratorius – kaip ir vėliau bankroto administratorius – turi vadovautis kreditorių viseto interesais ir atsižvelgti į visuomenės interesus, taip pat į užimtumo svarbą. Paskirtasis bankroto administratorius šį procesą prižiūri lygiai taip, kaip jis tai turi daryti po savo oficialaus paskyrimo. Paskelbus bankrotą, bankroto administratorius ir bankroto teisėjas pagal teisės aktus yra visapusiškai įpareigoti patikrinti, ar prieš paskelbiant bankrotą parengtas perdavimas atitinka kreditorių viseto interesus. Jei, jų manymu, taip nėra, jie turi nuspręsti, kad šis perdavimas negali įvykti. Be to, jie bet kada dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, dėl pasekmių darbo vietoms, gali nuspręsti, kad prieš paskelbiant bankrotą parengtas perdavimas neįvyks.
- 4 Ankstesnė *Heiploeg* jau nuo baudos paskyrimo momento svarstė, ar *pre-pack* būtų sėkmingas. Pirmiausia buvo paprašyta šalių pateikti pasiūlymą, paskui pradėtos derybos su vienu iš trijų siūlytojų. Tik tada – 2014 m. sausio 16 d. – *Rechtbank Noord-Nederland* (apylinkės teismas, Šiaurės Nyderlandai) patvirtino paskirtąjį bankroto administratorių ir paskirtąjį bankroto teisėją, kad šie parengtų įmonės perdavimą. 2014 m. sausio 24 d. kitos kasacinio proceso šalys, kurių vadovai yra buvę derybų partneriai, buvo įregistruotos prekybos įmonių registre. 2014 m. sausio 28 d. buvo paskelbta bankroto procedūra, trukusi tik pusę dienos. Kitą vidurnaktį buvo pasirašyta sutartis, pagal kurią įvykdytas ankstesnių įmonių perdavimas ir kitos kasacinio proceso šalys beveik nepertraukiamai galėjo tęsti veiklą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 5 Kasatorė kasaciniame procese skundžia *Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden* (Arnhemo-Leuwardeno apeliacinis teismas) išvadą, jog ankstesnė *Heiploeg* pagal nacionalinės teisės nuostatą, kuria į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalis, nebuvo saistoma prieš perdavimą savo darbuotojams taikytų darbo sąlygų. Jos teigimu, pastaroji nuostata gali būti taikoma tik tuomet, kai yra, pirma, bankroto procedūra, antra, procedūra, kuri buvo pradėta „ketinant likviduoti perdavėjo turtą“, trečia, procedūra, kurią „prižiūri kompetentinga valstybinės valdžios institucija“. *Pre-pack* atveju dvi pastarosios sąlygos netenkinamos, nes deramasi be oficialiai patvirtinto bankroto administratoriaus ir

paskui *de facto* tęsiama įmonės veikla. Teisingumo Teismas tai jau patvirtino 2017 m. birželio 22 d. Sprendime *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.* (C-126/16, EU:C:2017:489).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 6 Dėl pirmosios Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos šiuo atveju nesiginčijama. Šalys sutaria, kad buvo pradėta ankstesnės *Heiploeg* bankroto procedūra. Be to, *Gerechtshof* jau nusprendė, kad bankrotas buvo neišvengiamas, ir tai kasaciniame procese laikoma faktu.
- 7 Dėl Direktyvos 2001/23 5 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos, kad procedūra turi būti orientuota į turto likvidavimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, jog *pre-pack* procedūra šiuo atveju buvo skirta tam, kad būtų gautos kuo didesnės pajamos kreditorių visetui. Paskirtieji bankroto administratoriai patikrino, ar tai geriausiai galima pasiekti ne parduodant ankstesnę *Heiploeg* dalimis, o pasirūpinant, kad ji būtų perduota kaip viena įmonė, užtikrinant jos veiklos tęstinumą. Jie taip pat patikrino, kiek darbo vietų būtų įmanoma išlaikyti. Paskirtųjų bankroto administratorių veiksmai turėjo lemiamą reikšmę šiam perdavimui, nes dėl to įmonės veikla buvo nutrūkusi ne ilgiau kaip vieną dieną. Dėl to pajamos padidėjo.
- 8 Dėl sąlygos, kad likvidavimas turi vykti prižiūrint kompetentingai valstybinei valdžios institucijai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, jog paskirtieji bankroto administratoriai ir paskirtasis bankroto teisėjas, kaip pabrėžė juos patvirtinęs teismas, turėjo vadovautis kreditorių viseto interesais. Kontrolės tikslais atsiskaitoma turėjo būti teikiant viešas ataskaitas. Jei būtų paaiškėję, kad jų veiksmai prieštarauja šiam tikslui, bankroto teismas būtų galėjęs paskirti kitus bankroto administratorius ir kitą bankroto teisėją. Remiantis faktu, kad taip nebuvo padaryta, aišku, jog buvo pirmenybė buvo teikiama kreditorių viseto interesams.
- 9 Be to, nors ankstesnės *Heiploeg* perdavimas buvo parengtas pagal *pre-pack* procedūrą, paskelbiant bankrotą derybos dar nebuvo baigtos. Tai įvyko tik kitą naktį. Taigi tuo momentu bankroto administratoriams ir bankroto teisėjui, kurie jau buvo paskirti oficialiai, buvo taikomas teisinis įpareigojimas vadovautis kreditorių viseto interesais, todėl jie galėjo nuspręsti neleisti, kad perdavimas įvyktų. Todėl dėl *pre-pack* įvykių sekos prieš paskelbiant bankrotą priežiūra, kurią turi vykdyti kompetentinga valstybinė valdžios institucija, šiuo atveju nebuvo mažesnė.
- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad Teisingumo Teismas Sprendimo *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.* 50 punkte pateikė nuomonę, be kita ko, „[atsižvelgdamas] į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atliktą patikrinimą“. Iš to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro išvadą, jog jis savo nagrinėjamu atveju turi patikrinti, ar *pre-pack* yra tokia kaip nagrinėtoji Sprendime *Federatie Nederlandse*

Vakvereniging ir kt., ar kitokio pobūdžio procedūra, su kuria šis sprendimas nėra susijęs. Be to, Teisingumo Teismui pateiktame prašyme priimti prejudicinį sprendimą byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.*, buvo nevisapusiškai pateikti argumentai dėl Nyderlandų bankroto teisės ir *pre-pack* tikslo ir organizavimo apskritai, todėl Teisingumo Teismas negalėjo remtis šiais argumentais priimdamas sprendimą. Klausimui, ar taikytinas Sprendimas *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.*, taip pat reikšminga aplinkybė, jog šioje byloje derybos dėl ankstesnės įmonės perdavimo vyko ne su asocijuotąja įmone. Byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.*, buvo kaip tik taip. Dėl šių priežasčių galima pagrįstai abejoti, ar Teisingumo Teismo Sprendime *Federatie Nederlandse Vakvereniging ir kt.* atliktas tyrimas taikytinas ir tokiu kaip nagrinėjamas atveju.

DARBINIS VERTINIMAS